

Advies:

Exploitatieplan Oost-, West- en Zuidoost-Brabant 2020

Adviesdatum: 29 juli 2019
Referentie: Advies 19.16 Exploitatieplan Oost-, West- en Zuidoost-Brabant 2020
Aanvraagdatum: Juni 2019
Aanvrager: Jan Pieter Been (Arriva) en Leo Jacobs (Hermes)
Behandeld door: Anne-Marie Bos (Procesmanager Oost-Brabant), Nienke Schuurmans (Procesmanager West-Brabant) en Wendy Waddilove (Procesmanager Zuidoost Brabant)

Geachte Arriva en Hermes,

Bij deze ontvangt u de visie van Reizigersoverleg Brabant op uw plannen voor de exploitatie in 2020 in Oost-, West- en Zuidoost-Brabant. Dit naar aanleiding van uw adviesaanvraag in juni 2019. Reizigersoverleg Brabant is bij de gehele ontwikkeling van het exploitatieplan betrokken geweest. Ze heeft haar visie tijdens dit proces gedeeld binnen het Tactisch Ontwikkel Team. Dit mede op basis van de overleggen met de Werkgroep Dienstregeling, waar regelmatig de vervoerkundigen van Arriva en Hermes bij aanschoven. Een aantal voorstellen van Reizigersoverleg Brabant is overgenomen en verwerkt in het exploitatieplan. Andere voorstellen zijn al eerder door vervoerder beargumenteerd afgewezen. Het advies dat voor u ligt betreft daarom uitsluitend nieuwe aanvullingen of aspecten waar Reizigersoverleg Brabant, ondanks eerdere afweging, belang aan blijft hechten. De adviespunten zijn opgedeeld in drie hoofdstukken; Oost-Brabant, West-Brabant en Zuidoost Brabant.

Oost-Brabant

Algemeen

- Reizigersoverleg Brabant complimenteert Arriva met de beschrijving van het exploitatieplan. Het is goed en duidelijk beschreven met een evaluatie van de wijzigingen die vorig jaar december zijn doorgevoerd.
- Reizigersoverleg Brabant vindt het zorgwekkend dat er in de toekomst nauwelijks nog groeimogelijkheden zijn in de concessie Oost Brabant terwijl het aantal reizigers groeit op diverse lijnen. Dit betekent dat andere lijnen die slechter lopen maar niet per definitie slecht zijn, toch zullen moeten inschikken omdat het plafond aan dienstregelingsuren bereikt is.

Monitoring

Buurtbus 254

De pilot buurtbus 254 houdt einde dit jaar op. Deze buurtbus rijdt nu met het minimaal vereiste aantal instappers en deze pilot wordt daarom definitief opgenomen in de dienstregeling. Reizigersoverleg Brabant geeft een positief advies op deze wijziging en is blij dat deze lijn doorgezet kan worden.

Lijn 802 Breda- Efteling

Het gebruik van lijn 802 voldoet niet aan de verwachtingen. Reizigersoverleg Brabant stemt in met het genomen besluit om na de zomervakantie te stoppen met deze lijn.

Spaghettiknoop / visgraat Dongen

Het aantal gebruikers op deze lijn is op dit moment te laag en men verwacht dat door meer aandacht via marketing en een reizigersonderzoek meer reizigers aangetrokken kunnen worden.

Reizigersoverleg Brabant steunt deze acties en wil graag op de hoogte gehouden worden gedurende het jaar.

Stadsdienst Den Bosch

Arriva geeft aan dat het nieuwe lijnennet per 2018 gebracht heeft wat verwacht werd. De verschuivingen binnen het netwerk geven een passend beeld van het aantal reizigers. Wel vindt Reizigersoverleg Brabant dat de buurtbus lijn 250 in de gaten gehouden moet worden. Deze lijn zit aan het maximum aantal reizigers dat vervoerd kan worden met één busje. Reizigersoverleg Brabant vindt het van belang dat er vroegtijdig bekeken wordt wat de mogelijkheden zijn bij een verdere groei. Is er financiële ruimte voor groei?

Businesscases 2020

Streeklijn omgeving Oss

Reizigersoverleg Brabant steunt de wijzigingen voor het jaar 2020. Reizigersoverleg Brabant is positief over de plannen, met name over de betere verbinding naar Oss en de invulling van het visgraatmodel. Wel zijn we benieuwd naar de mogelijkheden om buurtbus 294 op zaterdag te kunnen laten rijden. Deze optie is eerder besproken, maar deze rit is niet meer terug te vinden in het exploitatieplan. Op dit moment is het onduidelijk wat de status daar van is. Reizigersoverleg Brabant vraagt dan ook duidelijkheid over deze lijn op zaterdag. Daarnaast is zij benieuwd naar het gebruik van de deelauto in Geffen en wil zij daar graag over op de hoogte gehouden worden. Zeker ook omdat dit in de toekomst een kans kan zijn voor andere locaties.

Hilvarenbeek e.o.

De buurtbussen 293 en 295 uit Hilvarenbeek blijven overdag een vaste route rijden. Dit omdat er onvoldoende ruimte is om flexibilisering toe te passen. In de avonden en weekenden kunnen deze buurtbussen wel flexibeler gaan rijden. Hiervoor moet de reiziger wel reserveren. Om de reiziger

duidelijk te maken dat er verschil is tussen week- en avond-/weekendreizen adviseert Reizigersoverleg Brabant de flexibele ritten onder de naam *Bravoflex* te laten rijden en hier duidelijk naar de reiziger over te communiceren. Daarnaast wil Arriva dat de reiziger een vaste ritprijs voor de 'flexritten' betaalt. Reizigersoverleg Brabant gaat ervan uit dat zij nog geïnformeerd wordt over de definitieve tarieven door middel van een aparte adviesaanvraag. In dit exploitatieplan worden de tarieven van 2018 nog gebruikt.

Den Bosch: de Groote Wielen

Reizigersoverleg Brabant geeft een positief advies om de route in Groote wielen aan te passen. De kosten voor deze uitbreiding worden binnen de stadsdienst van Den Bosch gehaald door de stadslijn 4 in de zomer een halfuurdienst te laten rijden.

Den Bosch: extra sneldienst Maasoever-NS station

Reizigersoverleg Brabant stemt in met de extra sneldienst Maasoever-NS station onder voorwaarde dat deze lijn voor de aankomende 5 jaar gefinancierd wordt vanuit het project A2 Den Bosch-Deil. Reizigersoverleg Brabant heeft haar bedenkingen bij deze extra sneldienst en vraagt daarom de lijnen 8,9 en 7 het aankomende jaar goed te monitoren.

Kwaliteitsimpuls Bravodirect 305 Eindhoven-Oss

Reizigersoverleg Brabant geeft een positief advies betreffende de capaciteitsuitbreiding van lijn 305. Dit biedt de reizigers een comfortabele reis, meer reismogelijkheden en vaker een zitplaats. Wel vraagt Reizigersoverleg Brabant aandacht voor het busstation Neckerspoel. De inzet van extra bussen leidt tot nog meer capaciteitsproblemen, zowel in de toevoer en afvoer als op de perrons en bufferplek. Reizigersoverleg Brabant vraagt daarom de verschillende partijen snel met een (tijdelijke) oplossing te komen om dit probleem op te lossen.

Bravofiets

Arriva is een samenwerking aangegaan met Hopperpoint, een deelfietssysteem. De fiets is een goede aanvulling op het openbaar vervoer, met name als natransport. Arriva heeft een businesscase deelfietssystemen ontwikkelt voor Den Bosch en Tilburg en wil dit aankomend jaar uitvoeren. Reizigersoverleg Brabant moedigt dit aan. Wel adviseert zij om de Fietzersbond te betrekken bij deze businesscase/pilot. Daarnaast is zij benieuwd naar de effecten van een aanvullend systeem op het gebruik van de bussen.

Lijst Kleine Aanpassingen (LKA)

Reizigersoverleg Brabant geeft een positief advies op de kleine aanpassingen voor Oost. Het gaat hierbij om de aanpassingen:

- Lijn 644 routewijziging Veghel-Zuid.
- Schoolliner Tilburg-Oirschot.

Marketing

Reizigersoverleg Brabant stemt in met de stappen die genomen worden op het gebied van marketing.

West-Brabant

Algemeen

Reizigersoverleg Brabant complimenteert Arriva met de beschrijving van het exploitatieplan. Het is goed en duidelijk beschreven met een evaluatie van de wijzigingen die vorig jaar december zijn doorgevoerd.

Functioneren lijnennet

Reizigersoverleg Brabant heeft geen inhoudelijke aanvullingen op de benuttingsgraad, maar stelt wel voor om voortaan twee momenten hiervoor te hanteren. Ondanks dat Arriva aangeeft dat één week in maart voldoende representatief is, stelt Reizigersoverleg Brabant voor om in het vervolg ook één week in november inzichtelijk te maken.

Businesscases 2020

Lijn 5 Princenhage & lijn 115 Zundert-Breda

Arriva stelt voor om lijn 5 op maandag t/m zaterdag overdag tussen Princenhage en Centrum v.v. op te heffen. Reizigersoverleg Brabant stelde voor om dit pas te doen wanneer locatie Langendijk van Amphia Ziekenhuis volledig verhuisd is. Echter, de informatie van Arriva dat de bedden daar in november al worden weggehaald en diens verwachting dat de buscapaciteit voldoende blijft (o.a. door extra ritten ochtendspits lijn 115), maakt dat Reizigersoverleg Brabant akkoord gaat met de geplande opheffing. Wel is er het advies om extra aandacht te vestigen op eventuele reizigerssignalen en de buscapaciteit in deze regio in de eerste maanden na ingang van de nieuwe dienstregeling. Reizigersoverleg Brabant zal hier ook alert op blijven.

Bravodirect Rucphen & deelauto Sprundel

Reizigersoverleg Brabant adviseert Arriva om aan te sturen op goede en voldoende fietsvoorzieningen bij de halte Noorderstraat. Dit omdat de inwoners van zowel St. Willebrord als Sprundel naar deze halte zullen gaan fietsen.

Stadsdienst Roosendaal

Reizigersoverleg Brabant begrijpt de keuze voor de wijzigingen in Roosendaal om de stadsdienst weer betrouwbaar te maken. Bijvoorbeeld het knippen van lijn 3 op het station. Hierdoor kunnen reizigers

vanuit (o.a.) Kortendijk helaas niet meer rechtstreeks naar de Roselaar (centrum) reizen. Reizigersoverleg Brabant vraagt Arriva om extra alert te zijn op eventuele signalen als gevolg van de wijzigingen. Reizigersoverleg Brabant zal hier ook alert op blijven.

Toekomst OV Bergen op Zoom

- Reizigersoverleg Brabant waardeert dat er, zoals voor sommige lijnen ook benoemd in het plan, goed gekeken wordt naar optimalisering van aansluiting op de trein van o.a. de lijnen 105, 112 en 310 in de avonden en/of weekenden. Reizigersoverleg Brabant streeft naar overstaptijden van maximaal 20 minuten, zeker wanneer het om HOV gaat.
- Reizigersoverleg Brabant is positief over het feit dat de Steenbergse halte met de voormalige naam 'Busstation' een beter passende naam heeft gekregen. Dit was een aandachtspunt van Reizigersoverleg Brabant.
- Reizigersoverleg Brabant is ook positief over het voornemen om lijn 104 in de spits wel nog enkele ritten van/naar Bergen op Zoom te laten blijven rijden. Hetzelfde geldt voor de gehandhaafde frequentie op lijn 25, vanwege de redelijk geïsoleerde ligging van de Bergse Plaat en de redelijke afstand tot het station en het centrum.
- Bekendheid met de alternatieve mobiliteitsdiensten is cruciaal voor het succes ervan. Daarom onderstreept Reizigersoverleg Brabant nogmaals het belang van goede communicatie met reizigers. Juist omdat er in Bergen op Zoom veel verandert en er nieuwe concepten komen. Een voorbeeld betreffende het flexsysteem is het belang van duidelijke halteborden en de vermelding ervan in 9292OV en overige routeplanners.
- Bij eventuele uitbreidingsmogelijkheden kijkt Reizigersoverleg Brabant graag, samen met de partners, naar de kansen voor bediening van Lepelstraat en Halteren-West door *Bravoflex*. Dit vanwege het wegvallen van lijn 111 in dit gebied. Arriva wijst in dit kader (terecht) al op de (toekomstige) aanwezigheid van de deelauto en -fietsen. Toch zou dit tegen die tijd integraal kunnen worden bekeken.
- Nog niet alle plannen voor Bergen op Zoom zijn concreet uitgewerkt. Bijvoorbeeld die voor de deelfietsen en -auto. Ook is het precieze tarief voor *Bravoflex* nog niet vastgesteld. Daarom blijft Reizigersoverleg Brabant graag betrokken bij de verdere uitwerking van de plannen voor Bergen op Zoom. Hetzelfde geldt voor de evaluatie ervan. In ieder geval wat betreft het tarief, gaat Reizigersoverleg Brabant ervan uit dat zij nog een aparte adviesaanvraag ontvangt.

Bravofiets

- Reizigersoverleg Brabant moedigt de introductie van deelfietssystemen in Brabant aan. Ze is benieuwd naar de ervaringen van reizigers en de effecten van een dergelijk aanvullend systeem op het busgebruik. Ze is daarom graag betrokken bij de ontwikkelingen. Reizigersoverleg Brabant adviseert ook de Fietsersbond te betrekken bij deze pilot.
- Het fietsdeelsysteem in onder andere Bergen op Zoom is operationeel per 1 april 2020. Een soft launch is mogelijk eerder realiseerbaar. Reizigersoverleg Brabant geeft graag de overweging mee dat bij een vroege soft launch de kans zo groot mogelijk is dat reizigers overstappen op *Bravofiets*. Hierbij gaat het om reizigers die niet meer gebruik kunnen maken

van sommige busvoorzieningen door de nieuwe plannen. Immers, bij een (grote) tussenperiode tussen afname in busaanbod en introductie van Bravofiets, maken zij eerder en mogelijk permanent de overstap naar vervoersoplossingen die minder wenselijk kunnen zijn. Reizigersoverleg Brabant is zich er wel van bewust dat het fietsgebruik in de periode aansluitend op de buswijzigingen laag is door het winterweer. En dat de officiële launch wel logischer is in het voorjaar.

Infrastructuur

Reizigersoverleg Brabant onderschrijft de stelling van Arriva dat het niet zo moet zijn dat er veel dienstregelingsuren van de Brabantliners (of elders) verdwijnen om de extra rijtijd vanwege de reconstructie van de A27 te compenseren. Duidelijke afspraken over de oplossingen en financiering tijdens en na de reconstructie zijn op zijn plaats. Deze afspraken moeten zorgen voor zo min mogelijk belasting van de reiziger.

Kleine aanpassingen dienstregeling (LKA)

- Zowel op lijn 117 als op lijn 123 wordt maandag tot en met vrijdag een avondrit richting Breda toegevoegd. Reizigersoverleg Brabant geeft de overweging mee om de ritten van lijn 117, die om 19.18 en 19.48 uit Fijnaart vertrekken, nog via de Zeggelaan te laten rijden. Immers, lijn 123 rijdt op vrijwel hetzelfde moment ook nog twee keer per uur door Terheijden.
- Reizigersoverleg Brabant zet vraagtekens bij het strekken van lijn 223. Dit ondanks het signaal van de buurtbusvereniging dat in Korn weinig mensen gebruikmaken van de lijn. Dussen verliest hierdoor drie haltes. En tussen Dussen en Eethen zijn buurtbus 223 en 228 vorig jaar juist gewisseld, zodat de lijnen 223 en 227 gespreid over het uur rijden. Dit zou dan tenietgedaan worden. Reizigersoverleg Brabant vraagt Arriva hier nog eens kritisch naar te kijken. Ligt er een laagdrempelige oplossing in het laten rijden van 229 via De Korn met een lusje in Dussen?
- Als slechts één rit op lijn 628 in de ochtendspits van Hank naar Den Bosch behouden blijft, lijken er op om sommige tijdstippen geen alternatieven te zijn. Bijvoorbeeld om 15.35 uur; een combinatie van lijn 121 en lijn 227 is dan geen optie, omdat lijn 227 op dat moment naar Almkerk rijdt en niet naar Hank. Ook voor de rit vanuit Hank om 16.30 uur is er geen alternatief, omdat lijn 227 op dat moment vanuit Almkerk vertrekt. En, kijkend naar de ochtend, geldt dat wanneer de rit vanuit Hank van 07.00 uur verval, men niet meer om 08.00 uur kan aankomen in Den Bosch. Reizigersoverleg Brabant vraagt Arriva hier nog eens kritisch naar te kijken. Is het toch nog relevant om de ritten 1000, 1002 en 1005 van lijn 628 te behouden?

Marketing

Reizigersoverleg Brabant stemt in met de stappen die genomen worden op het gebied van marketing.

Zuidoost-Brabant

Algemeen

- Reizigersoverleg Brabant mist in het exploitatieplan van Hermes een terugblik op effecten van de wijzigingen die vorig jaar zijn gedaan. Volgend jaar ziet Reizigersoverleg Brabant graag een evaluatie van de wijzigingen uit het exploitatieplan van 2019 en 2020 terug in het exploitatieplan van 2021. Zo kunnen we zien of de wijzigingen die doorgevoerd zijn wel de juiste uitwerking hebben gehad. Zijn er klachten binnengekomen over de wijzigingen die zijn doorgevoerd?
- Reizigersoverleg Brabant mist in dit exploitatieplan een duidelijk overzicht hoeveel Dru's er nog over zijn tot het plafond. Graag ontvangt Reizigersoverleg Brabant een overzicht van de nog te besteden Dru's voor de komende jaren.
- Ook is in dit exploitatieplan niets terug te vinden over de evenementen dienstregeling. Graag ontvangt Reizigersoverleg Brabant een overzicht hiervan.

Aandachtspunten

Communicatie bij omleidingen en verstoringen

Reizigersoverleg Brabant vraagt aandacht voor de communicatie naar de reizigers als er omleidingen zijn (bijv. bij evenementen en wegwerkzaamheden). Op de website en de app van Hermes wordt hier vaak niet, onvolledig of slecht over gecommuniceerd. Reizigers maken steeds vaker gebruik van (social) media. De reiziger moet de juiste informatie op de website en app kunnen vinden.

Haltevertrekstaten

Reizigersoverleg Brabant vraagt tevens aandacht voor het up to date houden van de haltevertrekstaten (ook bij de buurtbussen en schoolliners). Zorg ervoor dat de juiste informatie daar hangt. Reizigers zullen altijd behoefte blijven houden om bij de halte te checken hoe laat de bus er aan komt. Tevens verzoekt Reizigersoverleg Brabant om een aparte kolom te hanteren voor de vakantiedienstregeling in plaats van voetnoten (zoals bij Arriva).

Drukke in de bussen

Met de inzet van de gelede bussen op werkdagen op lijn 2 en lijn 4 is een goede slag gemaakt om de drukte te beheren. Wij hopen dat de inzet van de gelede bussen als gevolg van de wijzigingen in dit exploitatieplan geen gevolgen heeft voor de inzet van geleed materiaal op lijn 4. De gelede ritten op lijn 2 kunnen als gevolg van de frequentieverhoging op lijn 2 doorschuiven naar de ritten van lijn 4.

Businesscases

Introductie lijn 618

Reizigersoverleg Brabant stemt in met deze BuCa.

Introductie lijn 619

Reizigersoverleg stemt in met deze BuCa. Lijn 619 wordt een nieuwe lijn. Houd daarom rekening met ingroei van reizigers. Zorg voor goede communicatie. Indien de vervoersvraag tegenvalt, is het wellicht een optie om deze pilot door te zetten met één lijn. Reizigersoverleg Brabant denk hier graag over mee.

Bediening Eindhoven-Noordwest

- Lijn 2: Reizigersoverleg Brabant is positief over de frequentieverhoging van lijn 2. Reizigersoverleg Brabant gaat akkoord met het inkorten van lijn 2 tot halte Blixembosch Oost. Reizigersoverleg Brabant adviseert om bij halte Opera en halte Stiffelio eenabri te plaatsen. Tevens is er het verzoek om bij halte Opera fietsklemmen te plaatsen. Feitelijk gaat het hier om het terugplaatsen van de voorzieningen aan de halte Opera. Beide halten zullen in gebruik fors toenemen door het opheffen van de halte Overture.
- Lijn 3: Reizigersoverleg Brabant stemt in met de inkorting van lijn 3. De frequentie is wat ons betreft wel aan de lage kant (zie lijst wensen/ ideeën). Reizigersoverleg adviseert dan ook om dit alles goed te monitoren en eventueel in de toekomst bij te sturen. Reizigersoverleg Brabant wil voorstellen om de halte Granaat terug te plaatsen naar de oude halte Smaragd. Een aantal maanden geleden is deze halte verplaatst. Door het rijden van de nieuwe lijn 3 wordt de halte Granaat niet meer aangedaan en kan daarom teruggeplaatst worden naar halte Smaragd (zie afbeelding hieronder).

- Lijn 9: Reizigersoverleg Brabant adviseert Hermes om lijn 8 en lijn 9 goed in de gaten te houden omdat op sommige ritten van lijn 8 de ochtend- en de avondspits behoorlijk vol zijn met scholieren en medewerkers van Philips Nederland en GGZ Eindhoven.

- Lijn 21/22: Reizigersoverleg Brabant is positief over het inkorten van huidige lijn 9 tot Son en Breugel - Meubelplein Ekkersrijt. Daarbij wordt lijn 9 omgevormd tot twee nieuwe lijnen (lijn 21 en lijn 22) die in de spits gezamenlijk 4 x per uur rijden, daarbuiten 2 x per uur. Reizigersoverleg Brabant gaat er wel vanuit dat halte Wilhelminalaan bediend wordt door de lijn die naar Breugel gaat rijden.

- Lijn 10: Reizigersoverleg Brabant is content met de uitbreiding van de bedieningsperiode.
- Lijn 400: Reizigersoverleg is ook voorstander van het laten stoppen van lijn 400 bij Halte BIC. Dit zal geen afbreuk doen aan het karakter van lijn 400.

Bediening Gemert e.o.-Boekel-Uden

Reizigersoverleg Brabant stemt in met deze BuCa. Positief is dat er 's avonds en in het weekend weer een directe verbinding met Eindhoven ontstaat, vaak ook met een hogere frequentie dan nu het geval is. Nadeel is de overstap richting Helmond op Gemert Pastoor Poelplein. Reizigersoverleg Brabant gaat ervan uit dat tussen lijn 322, lijn 25 en lijn 26, ter hoogte van het Pastoor Poelplein aansluitingen worden aangeboden voor doorgaande reizigers. De voorzieningen bij deze halte verdienen nog wel een opwaardering om zich als knooppunt te kunnen kwalificeren.

Evaluatie lijn 20

Reizigersoverleg Brabant stemt in met de frequentieverlaging van lijn 20 op werkdagen. Mocht lijn 400 onverhoopt niet kunnen stoppen bij het BIC, overweeg dan, bij een uitbreiding van lijn 10, in de avonduren en het weekend deze lijn door te trekken vanaf Eindhoven Airport naar Best, volgens de route van lijn 20.

Bediening Ekkersrijt lijn 406

Reizigersoverleg Brabant gaat akkoord met het verplaatsen van de eindhalte Meubelplein dichterbij de ingang van Ikea. Reizigersoverleg Brabant ziet graag dat de lus tegen de klok in gereden gaat worden. De bus staat dan aan de goede in-/uitstap zijde van Ikea. Ook dient de halte Meubelplein

verplaatst te worden naar de doorgaande weg (als eenzijdige halten in de lus). Reizigersoverleg Brabant is blij dat, door de (iets) langere rijtijd van lijn 406, er een betere frequentieverdeling is tussen lijn 405 en lijn 406 op het gezamenlijke traject. Reizigersoverleg Brabant vraagt zich af wat de alternatieven zijn als dit niet (tijdig) gerealiseerd kan worden .

Introductie lijn 103

Reizigersoverleg Brabant stemt in met het introduceren van lijn 103. Goed om zo een extra verbinding te creëren voor de lijnbundel 402 en 403. Reizigersoverleg Brabant vraagt zich af wat dit voor de sterke groei reizigers uit Oerle doet waarin verwezen wordt in het exploitatieplan.

Het is voor Reizigersoverleg Brabant niet duidelijk hoe de rit naar Veldhoven wordt gereden aangezien de halten in Veldhoven eenzijdig zijn aangelegd (als route van lijn 402). Rijdt lijn 103 ook in de vakanties? En met welk materiaal wordt er op deze lijn gereden?

Tevens geeft Reizigersoverleg Brabant aan de dienstregeling goed afstemmen op die van lijn 403, zodat op het lange gezamenlijke traject elke 7 à 8 minuten gereden wordt.

Bravoflex Eindhoven

Reizigersoverleg Brabant stemt in met het introduceren van het feederconcept in Veldhoven. Dit wordt gedaan vanuit de huidige exploitatiebijdrage. In Veldhoven kunnen reizigers kiezen uit twee verschillende opties:

- Bravoflex brengt je met de servicefeeder (ov-tarief *2,5) rechtstreeks naar je bestemming.
- Bravoflex brengt je naar één van de twee knooppunten (OV-tarief) en daarna reis je verder met het reguliere OV.

Reizigersoverleg Brabant adviseert om Bravoflex te blijven promoten. Bravoflex is onze ogen nog te onzichtbaar in Eindhoven. Wij hebben hier een aantal ideeën voor:

- Op de drissen een lopende tekst plaatsen, zoals: ‘Op deze halte is ook Bravoflex beschikbaar’
- Plaatsen van posters in de haltezuilen
- Een melding maken in de haltevertrekstaten dat mensen een Bravoflex kunnen bestellen
- Verder zijn de halteborden bijna allemaal onzichtbaar. In Helmond maakt het lichtblauwe vlak op de borden duidelijk dat Bravoflex er rijdt.

Reizigersoverleg Brabant blijft graag betrokken bij de (eventuele) doorontwikkeling van Bravoflex Eindhoven. Ook hopen wij bijvoorbeeld de gebruiksaantallen van Bravoflex te ontvangen.

Bravoflex Helmond

Reizigersoverleg Brabant laat zich graag informeren over de uitwerking van de ideeën over deze BuCa. We worden graag tijdig in de gelegenheid gesteld om hier advies over uit te brengen.

Lijst kleine aanpassingen

Reizigersoverleg Brabant is positief over de wijzigingen die voorgesteld worden in de lijst kleine aanpassingen. Wel adviseert Reizigersoverleg Brabant om na ongeveer 6 maanden de reizigersaantallen van lijn 15, als gevolg van het inkorten, te analyseren.

Reizigersoverleg heeft nog een aantal wensen/ideeën die zij graag wil delen met Hermes:

- Uitbreiden van lijn 2 en lijn 4 op werkdagen; 4x per uur tot 20.00 uur i.p.v. 19.00 uur.
- Lijn 3 uitbreiden op avond en zondag naar 2x uur.

Graag ontvangt Reizigersoverleg Brabant uiterlijk maandag 9 september 2019 uw inhoudelijke reactie op dit advies.

Met vriendelijke groet,

Jan Hendriks, voorzitter
Reizigersoverleg Brabant